

Motion till riksdagen 2025/26:3284

av **Katarina Luhr m.fl. (MP)**

Styrning för att öka Sveriges förmåga att nå negativa utsläpp

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en åtgärdsplan för att öka Sveriges negativa utsläpp ska tas fram och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att uppdra till relevanta myndigheter att lägga förslag på åtgärder som kan ske inom Sveriges gränser och som kan ge negativa utsläpp genom att permanent binda koldioxid, och att utforma bokföringsregler för dessa åtgärder, och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utforma nationella mål för negativa utsläpp för år 2030, 2035, 2040 och därefter och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utforma etappmål för nettoupptag av koldioxid i markanvändningssektorn som kan bidra till att vi styr tydligt mot att uppnå våra åtaganden inom LULUCF-sektorn och att markanvändningssektorn även på längre sikt ökar upptaget av koldioxid, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att målkurvan för att uppnå ökade negativa utsläpp ska följas upp i regeringens årliga klimatredovisning och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

År 2017 beslutades att Sveriges klimatmål till 2045 är att uppnå nettonollutsläpp av växthusgaser till atmosfären, och därefter ha negativa utsläpp. Baserat på de snabba utsläppsökningar och tecken på klimatförändringar vi ser idag borde detta mål tidigare läggas.

Klimatförändringarna orsakas av utsläpp av växthusgaser från mänskliga aktiviteter där koldioxid är den växthusgas som bidrar mest. Halten koldioxid i atmosfären

påverkas av hur mycket koldioxid som tillförs och hur mycket koldioxid som samtidigt tas upp av skog och mark eller i haven. De senaste decennierna har land och hav globalt tagit upp ungefär 55 procent av den koldioxid som släppts ut, vilket innebär att cirka 45 procent av koldioxidutsläppen hamnar i atmosfären, ökar halterna koldioxid där och bidrar till den globala uppvärmningen. Nettoutsläpp innebär utsläpp till atmosfären minus de utsläpp som tas upp och binds, exempelvis av skog och mark och våra hav.

Den globala medeltemperaturen kommer att fortsätta öka så länge nettoutsläppen av koldioxid är högre än noll, men även därefter kommer effekterna av klimatförändringarna att fortgå. Exempelvis kommer havsnivåhöjningen att fortsätta lång tid efter att uppvärmningen har avstannat på grund av att landis fortsätter att smälta.

Efter att temperaturökningen överstigit t.ex. 1,5 grader är det möjligt att få temperaturen att sjunka. För att få temperaturen att sjunka krävs att nettoutsläppen av koldioxid är negativa, dvs. att koldioxid plockas ut ur atmosfären och att halterna där minskar. Det är därför viktigt att vi, samtidigt som vi stryper användningen av fossila bränslen och minskar utsläpp av växthusgaser, stöttar och stärker de system eller metoder som kan avlägsna koldioxid från atmosfären och binda upp kolet för en längre period framåt, så kallade negativa utsläpp.

Att skogen och haven behåller sin funktion som kolsänka, dvs. att koldioxid kan tas upp och hållas kvar kommer att vara avgörande för att vi ska kunna hålla oss inom Parisavtalet och nå klimatmålen. När skog och mark ökar sin kapacitet att binda kol blir tillskottet av koldioxid till atmosfären mindre. Men det finns även tekniska lösningar där koldioxid kan separeras ut och lagras, exempelvis genom bio-CCS och produktion av biokol till exempelvis jordbruket. I nuläget kan upptag i markanvändningssektorn (LULUCF) och bio-CCS på svensk mark användas som så kallade kompletterande åtgärder för att bidra till att uppnå det svenska klimatmålet om att minska klimatutsläppen med 63 procent mellan 1990 och 2030. Det finns dock andra metoder än dessa två som skulle kunna ge permanenta negativa utsläpp, exempelvis produktion av biokol eller DACCS (direktinfångning och lagring av koldioxid). Om, och hur dessa metoder skulle kunna användas och bokföras och om även andra metoder skulle kunna bidra till negativa utsläpp i Sverige behöver dock utredas noggrant. Vi anser därför att relevanta myndigheter ska få i uppdrag att utreda detta och därefter förslå åtgärder och om och hur dessa ska kunna bokföras som negativa utsläpp som kan bidra till Sveriges nationella klimatmål.

I dag är markanvändningssektorn och vår skog det viktigaste verktyget för att fånga in och lagra koldioxid och skydda oss från snabbt ökande halter av koldioxid i atmosfären. Det rapporterade upptaget av växthusgaser i markanvändningssektorn, LULUCF, har dock minskat under de senaste åren. Mellan 2014 och 2023 har netto-upptaget inom markanvändningssektorn minskat med 46 procent, från knappt 58 miljoner ton koldioxidekvivalenter 2014 till drygt 31 miljoner ton koldioxidekvivalenter år 2023. Den nedåtgående trenden beror främst på ökad skogsavverkning, att tillväxten av levande träd minskat samt av miljörelaterade orsaker som torka och angrepp från granbarkborre, vilket lett till att fler träd dött. Följden av detta blir att skogens förmåga att binda koldioxid minskar och halterna koldioxid som hamnar i atmosfären ökar. Detta innebär att Sverige med dessa siffror är tillbaka på samma utsläppsnivåer som på 1990-talet trots ett stort arbete för utsläppsminskningar sedan dess. För att Sverige och Sveriges skog och mark ska bidra till att binda koldioxid och kunna öka kolinlagringen på sikt behövs ett målstyrande arbete med både mål och åtgärder som ökar skogens robusthet. Då skog och mark (LULUCF-sektorn) har en särställning både när det gäller

Sveriges klimatpåverkan och möjlighet att kunna bidra till negativa utsläpp i närtid anser vi att det finns behov av nationella etappmål för nettoupptag av koldioxid i markanvändningssektorn. Dessa kan bidra till att vi styr tydligt mot att uppnå våra åtaganden inom LULUCF-sektorn och att markanvändningssektorn även på längre sikt ska kunna stärka sin roll för att lagra koldioxid.

Sammanfattningsvis finns alltså ett stort behov av åtgärder som kan öka upptaget av den koldioxid som vi tillfört i atmosfären, både i närtid och för att det mer långsiktiga klimatmålet om negativa utsläpp ska kunna nås. Det är därför viktigt att vi inför tydliga styrmedel för åtgärder som kan öka Sveriges negativa utsläpp både i närtid och på sikt. Vi anser därför att det behöver tas fram en åtgärdsplan för att öka Sveriges negativa utsläpp och nationella mål för Sveriges negativa utsläpp för år 2030, 2035, 2040 och därefter. Vi anser också att målkurvan för att uppnå ökade negativa utsläpp ska följas upp i regeringens årliga klimatredovisning för att tydligt kunna följa utvecklingen.

Katarina Luhr (MP)

Janine Alm Ericson (MP)

Emma Nohrén (MP)

Amanda Palmstierna (MP)

Linus Lakso (MP)